

Raaf - werptakjes

Annemarie van Diepenbeek

Werptakjes??? Ja, die vormen wel een bijzonder, en voor mij een totaal nieuw type dierspoor, terwijl ik me toch al 45 jaar met diersporen bezig houd. Afgebroken eindtakjes van sparren zijn meestal het werk van eekhoorns die de jonge knoppen eraf gegeten hebben. Maar dit waren afgebroken eindtakjes, zomaar verspreid op de bosbodem onder een hoge Douglasspar. Je zou ze nooit als zodanig herkennen als je niet wist hoe deze “werptakjes” waren ontstaan en wat ermee gebeurd was. Het pakketje van 16 verzamelde werptakjes ontving ik van Leo Ballering, lid van onze IVN-afdeling, en die als coördinator van de Ravenwerkgroep van VWU (Vogelwacht Uden) meewerkt aan het ringen van nestjonge raven in natuurgebied De Maashorst. 16 Stuks dus, maar dat was slechts (geschat) 60% van alle takjes waarmee de raven gegooid hadden. De klimmer liet me desgevraagd weten dat raven wel eens vaker takjes en dennenappels gooien als naar hun nest geklommen wordt.

Na 90 jaar afwezigheid broeden er vanaf 2011 weer raven in de Maashorst en sinds enkele jaren worden de nestjongen jaarlijks geringd. Via de geringde vogels is dan bij latere waarnemingen o.a. te zien waarheen en over welke afstanden de vogels zich verspreiden en welke leeftijden ze kunnen bereiken.

De vijf nestjongen, terug in het nest na het ringen (foto Marcel Boerenkamp)

Ringacties geven natuurlijk altijd verstoring op het moment van het ringen, maar de oudervogels keren altijd weer heel snel terug op het nest als de ringers vertrokken zijn.

De ringactie vond plaats op 4 mei 2024. Het ravenouderpaar was niet blij met de ringactie, en de oudervogels vlogen, zoals te verwachten, rond de nestboom en landden ook af en toe heel dicht op de takken bij de klimmer. De klimmer is degene die de nestboom beklimt, de jongen uit het nest haalt en in een tas aan een touw naar beneden laat zakken. Hier was dat Marcel Boerenkamp. Onder de boom op de grond halen de ringers de jongen uit de tas en doen zo snel mogelijk het ring- en registratiewerk (het wegen en meten van de vleugellengte, gewicht, lengte klauw en pootdikte). Ondertussen wacht de klimmer bovenin bij het nest, totdat hij de tas met de geringde jongen weer naar boven kan trekken om de jongen terug in het nest te zetten.

Bij deze ringactie lieten de oudervogels hun afkeuring duidelijk blijken: ze braken het ene na het andere eindtakje van de douglas af en gooiden dat van heel dichtbij naar de klimmer. Zo kreeg Marcel Boerenkamp het ene na het andere takje letterlijk naar zijn hoofd gesmeten! Terwijl hij 'bekogeld' werd, heeft hij dit gedrag gefilmd.

Een van de oudervogels klaar om een werptakje af te breken (foto Marcel Boerenkamp)

En nadat de klus geklaard was werd het hele ploegje, de klimmer en de twee ringers, door de geagiteerde raven boven hun hoofd uitgeleide gedaan, niet alleen totdat ze het bos verlaten hadden, maar zelfs tot de parkeerplaats waar hun auto stond.

De 16 douglastakjes heb ik gemeten en gewogen; het gewicht varieerde van 3 tot 16 gram, de lengte van 8,5 tot 16,5 cm.

16 werptakjes verzameld, om te meten en te wegen (foto Annemarie van Diepenbeek)

Het grootste van de 16 verzamelde werptakjes (foto Annemarie van Diepenbeek)

Volwassen raven wegen 900 tot 1400 gram (mannen zijn zwaarder); dit betekent dat de raven met projectielen gooiden tussen de 1 en 1,7% van hun lichaamsgewicht. Vertaal je deze gewichten naar menselijke verhoudingen, dan betekent dat u of ik een 1- tot 1,5 literpak vol water naar beneden gooien! Sterke en stoere vogels!

Met dank aan Marcel Boerenkamp, John Vereijken en Leo Ballering voor het delen van hun ervaringen.